

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 19. septembra 2018*

„Pritožba – Državna pomoč – Shema pomoči, ki jo je izvajala Francija – Neomejeno državno poroštvo, zagotovljeno Institut Français du Pétrole (IFP) z dodelitvijo statusa osebe javnega prava industrijske in komercialne narave (EPIC) – Sklep, s katerim je ugotovljeno, da ta ukrep deloma ni državna pomoč in deloma je državna pomoč, združljiva z notranjim trgov, če se spoštujejo nekateri pogoji – Pojem „shema pomoči“ – Domneva obstoja prednosti – Dokazno breme in dokazni standard“

V zadevi C-438/16 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 4. avgusta 2016,

Evropska komisija, ki jo zastopata B. Stromsky in D. Grespan, agenta,

pritožnica,

drugi stranki v postopku sta

Francoska republika, ki jo zastopata D. Colas in J. Bousin, agenta,

IFP Énergies nouvelles s sedežem v Rueil-Malmaisonu (Francija), ki jo zastopata E. Morgan de Rivery in E. Lagathu, avocats,

tožeči stranki na prvi stopnji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi J. L. da Cruz Vilaça, predsednik senata, A. Tizzano (poročevalec), podpredsednik Sodišča, A. Borg Barthet, sodnik, M. Berger, sodnica, in F. Biltgen, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodna tajnica: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 28. septembra 2017,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 7. decembra 2017

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

- 1 Evropska komisija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 26. maja 2016, Francija in IFP Énergies nouvelles/Komisija (T-479/11 in T-157/12, EU:T:2016:320, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), v delu, v katerem je Splošno sodišče za nične razglasilo člen 1, odstavki od 3 do 5, ter člene od 2 do 12 Sklepa Komisije 2012/26/EU z dne 29. junija 2011 o državni pomoči C 35/08 (ex NN 11/2008), ki jo je Francija odobrila osebi javnega prava Institut Français du Pétrole (UL 2012, L 14, str. 1, v nadaljevanju: sporni sklep).

Pravni okvir

- 2 Člen 1 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339), ki je veljal v času dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari, je določal:

„V tej uredbi:

(a) ‚pomoč‘ pomeni vse ukrepe, ki izpolnjujejo merila, določena v členu [107(1) PDEU];

[...]“

(c) ‚nova pomoč‘ pomeni: vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni veljavna pomoč, vključno s spremembami veljavne pomoči;

(d) ‚shema pomoči‘ pomeni vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenem v aktu na splošen in abstrakten način, in kateri koli akt, na podlagi katerega je mogoče dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom, enemu ali več podjetjem za nedoločen čas in/ali v nedoločenem znesku;

(e) ‚individualna pomoč‘ pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči, in pomoč, ki jo je treba uradno prijaviti, dodeljeno na podlagi sheme pomoči;

[...]“

- 3 V točki 1.2 Obvestila Komisije o uporabi členov [107] in [108 PDEU] za državno pomoč v obliki poroštev (UL 2008, C 155, str. 10, v nadaljevanju: obvestilo o poroštvih), naslovljeni „Vrste poroštev“, je določeno:

„Najbolj običajna oblika poroštev je povezana s posojilom ali drugo finančno obveznostjo, ki jo posojilojemalec sklene s posojilodajalcem; dodelijo se lahko kot posamezna poroštva ali v okviru poroštenih shem.

Obstajajo lahko različne oblike poroštev glede na njihovo pravno podlago, vrsto zajete transakcije, trajanje itd. Poroštva so lahko v naslednjih oblikah (seznam ni popoln):

[...]“

- neomejena poroštva v nasprotju s poroštvom, ki so omejena na znesek in/ali trajanje: Komisija kot pomoč v obliki poroštv obravnava tudi ugodnejše pogoje financiranja, ki jih pridobijo podjetja, katerih pravna narava izključuje stečaj ali druge postopke plačilne nesposobnosti, ali zagotavlja izrecno državno poroštvo ali državni prevzem izgube. Enako velja za državni odkup deleža v podjetju, če se sprejme neomejena odgovornost namesto običajne omejene odgovornosti,

[...]“

- 4 Točka 2.1 obvestila o poroštvi, naslovljena „Splošne pripombe“, določa:

„Člen [107(1) PDEU] navaja, da je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgom, kolikor vpliva na trgovino med državami članicami.

Ta splošna merila veljajo tudi za poroštva. Enako kot druge oblike morebitne pomoči pomenijo državno pomoč tudi neposredna poroštva države, in sicer državnih, regionalnih ali lokalnih organov, ter poroštva, ki jih odobrijo drugi organi pod nadzorom države, kot so podjetja, in ki se lahko pripišejo organom oblasti.

V izogib vsakršnim dvomom je treba izraz ‚državna sredstva‘ opredeliti v povezavi z državnimi poroštvi. Ugodnosti državnega poroštva izhajajo iz tega, da tveganje, povezano s poroštvom, nosi država. Tovrstni državni prevzem tveganja se navadno plača z ustrezno premijo. Kadar se država odpove celotni takšni premiji ali njenemu delu, to pomeni ugodnost za podjetje ter zmanjšanje državnih prihodkov. Tudi če se izkaže, da država v okviru poroštva ne izvrši nikakršnih plačil, gre lahko vseeno za državno pomoč po členu [107(1) PDEU]. Pomoč je dodeljena v trenutku izdaje poroštva in ne v trenutku njegove uveljavitve oziroma izvršitve plačil pod pogoji poroštva. Ali to poroštvo pomeni državno pomoč ali ne, in če jo, kolikšen je lahko znesek te pomoči, je treba oceniti v trenutku izdaje poroštva.

[...]“

- 5 V točki 2.2 obvestila o poroštvi, naslovljeni „Pomoč posojilodajalcu“, je navedeno:

„Navadno je do pomoči upravičen posojiljemalec. Prevzem tveganja se navadno poplača z ustrezno premijo, kakor je navedeno v točki 2.1. Kadar posojiljemalcu ni treba plačati premije ali plača nizko premijo, pomeni to zanj prednost. Državno poroštvo v primerjavi z razmerami brez poroštva posojiljemalcu omogoči, da posojilo najame pod finančnimi pogoji, ki so ugodnejši od običajnih na finančnih trgih. Zaradi državnega poroštva so posojiljemalcu navadno na voljo nižje obrestne mere in/ali nižji stroški zavarovanja. V nekaterih primerih posojiljemalec brez državnega poroštva ne bi našel finančne ustanove, ki bi mu bila pripravljena odobriti posojilo pod kakršnimi koli pogoji. [...]“

Dejansko stanje in sporni sklep

- 6 IFP Énergies nouvelles (v nadaljevanju: IFPEN), ki se je pred 13. julijem 2010 imenovala Institut français du pétrole, je francoska oseba javnega prava, ki je zlasti zadolžena za nalogo raziskav in razvoja na področjih iskanja nafte in plina, tehnoloških postopkov rafiniranja in petrokemije, nalogo usposabljanja inženirjev in tehnikov ter nalogo zagotavljanja sektorskih informacij in dokumentacije.
- 7 IFPEN je imela do leta 2006 obliko pravne osebe zasebnega prava, ki je bila v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo pod gospodarskim in finančnim nadzorom francoske vlade.
- 8 Na podlagi loi n° 2005-781, du 13 juillet 2005, de programme fixant les orientations de la politique énergétique (programski zakon št. 2005-781 z dne 13. julija 2005 o določitvi smernic energetske politike (JORF z dne 14. julija 2005, str. 11570)) je bila IFPEN z učinkom od 6. julija 2006 preoblikovana v osebo javnega prava industrijske in komercialne narave (v nadaljevanju: EPIC).

- 9 V francoskem pravu imajo EPIC pravno osebnost, ki je ločena od države, so finančno samostojne in imajo posebne prenesene pristojnosti, ki navadno vključujejo opravljanje ene ali več nalog javne službe. Ker so pravne osebe javnega prava, se zanje ne uporabljajo splošni postopki zaradi insolventnosti na podlagi načela, da javnega premoženja ni mogoče zaseči.
- 10 Posebnosti pravnega statusa EPIC so pritegnile pozornost Komisije, ki je v Sklepu 2010/605/EU z dne 26. januarja 2010 o državni pomoči C 56/07 (ex E 15/05) Francije za La Poste (UL 2010, L 274, str. 1, v nadaljevanju: sklep „La Poste“) preučila ta status z vidika pravil, ki urejajo državne pomoči v Evropski uniji. V zvezi s tem je Komisija, potem ko je ugotovila, da so EPIC zaradi svojega statusa deležne implicitnega in neomejenega državnega poročstva, menila, da so v tem primeru taka poročstva bila državna pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ker so La Poste omogočala pridobitev financiranja pod ugodnejšimi pogoji, kot bi jih imela, če bi jo ocenjevali samo na podlagi njenih odlik.
- 11 V okviru postopka, ki je privedel do sprejetja sklepa „La Poste“, so francoski organi Komisijo leta 2006 obvestili o preoblikovanju IFPEN iz pravne osebe zasebnega prava v EPIC. To obvestilo je bilo Komisiji poslano med postopkom, začetim leta 2005, ki se je nanašal na preučitev javnega financiranja, ki so ga francoski organi dodelili IFPEN, z vidika pravil, ki urejajo državno pomoč.
- 12 Komisija se je odločila, da se preučitev vprašanja, ali lahko preoblikovanje IFPEN v EPIC pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, loči od preučitve javnega financiranja IFPEN. Tako je 16. julija 2008 končala preučitev javnega financiranja, dodeljenega IFPEN, s sprejetjem Odločbe 2009/157/ES o državni pomoči Francije za skupino IFP (C 51/05 (ex NN 84/05)) (UL 2009, L 53, str. 13). Po drugi strani je istega dne s sklepom, objavljenim v *Uradnem listu Evropske unije* (UL 2008, C 259, str. 12), odločila, da bo začela formalni postopek preiskave glede neomejenega državnega poročstva za IFPEN in pozvala zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe.
- 13 Komisija je 29. junija 2011 sprejela sporni sklep.
- 14 Na prvem mestu, Komisija je v tem sklepu na podlagi podobnega razlogovanja kot v sklepu „La Poste“ menila, da je preoblikovanje IFPEN v EPIC tej družbi od 6. julija 2006 dalo neomejeno in implicitno poročstvo države.
- 15 V zvezi s tem je Komisija v bistvu navedla, da posebnosti statusa EPIC pomenijo, da ima država vlogo poroka v skrajni sili za poplačilo terjatev do IFPEN. Tako to pomeni ugodnost za podjetje in zmanjšanje javnih sredstev, ker se država odpoveduje plačilu, ki običajno spremlja poročstva. Poročstvo poleg tega ustvarja tveganje morebitne in prihodnje zagotovitve sredstev države, ki bi lahko bila zavezana plačati dolgove IFPEN.
- 16 Na drugem mestu, Komisija navaja, da neomejeno državno poročstvo, ki izhaja iz statusa EPIC, ki ga ima IFPEN, lahko pomeni državno pomoč, če zajema njene gospodarske dejavnosti. Zato se je torej odločila, da obseg svojega preizkusa obstoja državne pomoči omeji le na dejavnosti, ki jih opravlja IFPEN in ki so gospodarske narave.
- 17 Na tretjem mestu je Komisija preizkusila, ali to implicitno in neomejeno poročstvo IFPEN daje selektivno prednost v smislu člena 107(1) PDEU v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi institucijami, z dobavitelji in strankami.
- 18 Komisija je, najprej, glede odnosov z bančnimi in finančnimi ustanovami ugotovila, da ta družba v obdobju od njenega preoblikovanja v EPIC julija 2006 do konca leta 2010 (v nadaljevanju: zadevno obdobje) ni imela dejanske gospodarske prednosti od državnega poročstva, ki je vključeno v njen status EPIC. Vendar pa je ta institucija navedla, da ta ugotovitev velja samo za preteklost, ker ne more predvideti prihodnjega ravnanja udeležencev na trgu niti razvoja njihovega dojetanja vpliva državnega poročstva na tveganje neplačila IFPEN.

- 19 Dalje, Komisija je glede razmerij z dobavitelji ugotovila, da je imela IFPEN dejansko gospodarsko prednost, ker so njeni dobavitelji znižali svoje cene. To znižanje cen naj bi bilo posledica tega, da so dobavitelji ugodneje presojali tveganje neplačila IFPEN, saj ta na podlagi svojega statusa EPIC ne more biti v stečaju. V zvezi s tem je v bistvu menila, da bi ob neobstoju državnega poročstva moral dobavitelj, ki bi želel pridobiti primerljivo poročstvo, uporabiti storitve posojilne ustanove ali specializirane zavarovalnice. Zato je mogoče znižanje cen oceniti z vidika stroškov kritja enakovrednega tveganja.
- 20 Nazadnje, Komisija je glede odnosov s strankami menila, da so bile stranke IFPEN ob upoštevanju državnega poročstva, zagotovljenega tej osebi javnega prava, gotove, da ta ne bo nikoli v stečaju in da bo torej lahko vedno izpolnila svoje pogodbenne obveznosti, ali, če tega ne bo storila, da bodo za to neizpolnitev prejele odškodnino. Če tega poročstva ne bi bilo, pa bi bila stranka, ki želi imeti enako raven varstva, prisiljena skleniti garancijo za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti pri finančnem posredniku. Zato naj bi IFPEN imela dejansko gospodarsko prednost, ker ne plača premije za garancijo za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti ali vsaj za garancijo za kar najboljšo izvedbo, kar je prednost, ki bi jo ponudila svojim strankam.
- 21 Komisija je menila, da je bila gospodarska prednost IFPEN zaradi državnega poročstva selektivna, ker konkurenti IFPEN, za katere se uporabljajo splošni postopki zaradi insolventnosti, nimajo primerljivega državnega poročstva.
- 22 Na četrtem in zadnjem mestu, Komisija je preučila združljivost te državne pomoči ob upoštevanju pravil, določenih v Okviru Skupnosti za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije (UL 2006, C 323, str. 1). Ugotovila je, da je državna pomoč, dodeljena „skupini IFPEN“, združljiva z notranjim trgov, če se upoštevajo nekateri pogoji, določeni v izpodbijanem sklepu.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 23 Francoska republika in IFPEN sta zoper sporni sklep v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 9. septembra 2011 (zadeva T-479/11) in 5. aprila 2012 (zadeva T-157/12) vložili tožbi.
- 24 Francoska republika in IFPEN sta v utemeljitev svojih tožb Komisiji očitali, da je kršila svoje obveznosti glede dokazovanja na področju državnih pomoči in napačno razlagala pojem „selektivna prednost“ v smislu člena 107(1) PDEU.
- 25 S sklepom z dne 2. decembra 2013 je Splošno sodišče prekinilo postopek v zadevah T-479/11 in T-157/12 do izreka sodbe Sodišča v zadevi C-559/12 P, ki se nanaša na zakonitost sklepa „La Poste“.
- 26 Sodišče je 3. aprila 2014 izreklo sodbo Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 27 Splošno sodišče je s sklepom z dne 8. septembra 2015 združilo zadevi T-479/11 in T-157/12 za ustni del postopka in izdalo skupne končne odločbe.
- 28 Z izpodbijano sodbo je Splošno sodišče deloma ugodilo tožbama, ki sta ju v teh zadevah vložili Francoska republika in IFPEN in sporni sklep razglasilo za ničen v delu, v katerem je bilo poročstvo, ki za IFPEN izhaja iz statusa EPIC, opredeljeno za „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU in v katerem so bile določene posledice te opredelitve. Splošno sodišče je tožbi v preostalem zavrnilo.
- 29 Obrazložitev izpodbijane sodbe, ki je upoštevna za to pritožbo, je naslednja.
- 30 Najprej, Splošno sodišče je v točkah od 78 do 89 izpodbijane sodbe pojasnilo, da metoda, ki jo je Komisija izbrala za ugotovitev obstoja selektivne prednosti v smislu člena 107(1) PDEU – in sicer preučitev koristi, ki za IFPEN v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi institucijami in z dobavitelji ter strankami izhajajo iz njenega statusa EPIC – ni bila napačna.

- 31 Vendar je Splošno sodišče v točki 90 te sodbe poudarilo, da so bile pri Komisijini uporabi te metode v konkretnem primeru podane velike napake, zlasti kar zadeva opredelitev domnevne prednosti, ki naj bi jo IFPEN v svojih odnosih z dobavitelji in strankami imela od neomejenega državnega poročstva, ki je vključeno v njen status EPIC. Natančneje, v točki 94 navedene sodbe je Splošno sodišče presodilo, da je ugotovitev Komisije, da je imela IFPEN od tega poročstva „dejansko gospodarsko prednost“, temeljila na čisto hipotetičnem razlogovanju.
- 32 Splošno sodišče je, kar zadeva odnose med IFPEN in njenimi dobavitelji, v točki 95 iste sodbe ugotovilo, da je po mnenju Komisije prednost, ki bi jo ta oseba javnega prava lahko imela od neomejenega državnega poročstva, znižanje cen, ki so ji ga njeni dobavitelji odobrili zaradi neobstoja tveganja neplačila.
- 33 Vendar pa je Splošno sodišče v točki 99 izpodbijane sodbe ugotovilo, da nobeden od elementov ni dokazoval, da na upoštevem trgu ali v poslovnem svetu na splošno obstaja pojav zniževanja cen, ki ga dobavitelji odobrijo osebam javnega prava, deležnim državnega poročstva za tveganje insolventnosti.
- 34 Kar zadeva odnose med IFPEN in njenimi strankami, je Splošno sodišče v točki 111 te sodbe opozorilo, da je Komisija opredelila prednost, ki jo je IFPEN lahko imela zaradi državnega poročstva, vključenega v njen status, kot neplačevanje premije, ki ustreza garanciji za dobro ali vsaj za kar najboljšo izvedbo pogodbenih obveznosti, kar je prednost, ki jo je ta oseba javnega prava lahko ponudila svojim strankam.
- 35 Vendar je Splošno sodišče v točki 114 navedene sodbe menilo, da tako razlogovanje predpostavlja, da v normalnih tržnih razmerah stranke raziskovalnih ustanov, kot je IFPEN, uporabljajo te vrste garancij, da se zavarujejo pred tveganjem insolventnosti svojega sopogodbjenika, in da ob obstoju poročstva, kot je to, ki ga je deležna IFPEN, njenim strankam samim ni treba pridobiti enakovredne garancije.
- 36 Splošno sodišče pa je presodilo, da Komisija ni predložila nobenega dokaza, ki bi izkazoval utemeljenost ali verjetnost tega razlogovanja.
- 37 Splošno sodišče je nato v točkah od 133 do 181 te sodbe zavrnilo trditve Komisije glede obsega in uporabe domneve o prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 38 V zvezi s tem je Splošno sodišče v točki 136 izpodbijane sodbe navedlo, da je možnost uporabe domneve kot način dokazovanja odvisna od verjetnosti hipotez, na katerih ta temelji, ter v točkah 139 in 140 te sodbe opozorilo, da domneva, določena s sodbo z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), temelji na dveh premisah, za kateri je Sodišče presodilo, da sta verjetni, in sicer obstoj pozitivnega vpliva poročstva na presojo upnikov v zvezi s tveganjem neplačila upravičencu in zmanjšanje stroškov posojila. Splošno sodišče pa poudarja, da v tej zadevi, nasprotno, Komisija v spornem sklepu ni navedla nobenega elementa, ki bi izkazoval verjetnost teh hipotez, zlasti dejstva, da bi lahko status EPIC, ki ga ima IFPEN, spodbudil dobavitelje, da odobrijo znižanje cen.
- 39 Tako je Splošno sodišče v točki 142 sodbe navedlo, da se Komisija ne more sklicevati na domnevo, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), za dokaz obstoja prednosti IFPEN v odnosih s svojimi dobavitelji pa tudi s svojimi strankami. Ta domneva naj bi namreč omogočala le, da se dokaže obstoj prednosti v obliki ugodnejših posojilnih pogojev, in naj bi se torej uporabljala samo za odnose EPIC s finančnimi in bančnimi ustanovami.
- 40 Splošno sodišče je v točki 162 in naslednjih izpodbijane sodbe ravno tako odločilo o trditvi Komisije, ki temelji na sodni praksi Unije na tem področju, da se ta institucija pri presoji shem pomoči lahko omeji na preučitev splošnih značilnosti zadevne sheme, zato da preveri, ali vsebuje elemente državne pomoči.

- 41 V zvezi s tem je Splošno sodišče, ne da bi odločilo o ugovoru nedopustnosti, ki sta ga zoper to trditev uveljavljala IFPEN in Francoska republika in ki se je nanašal na to, da sporni sklep zadevnega poročstva ni opredeljeval za „shemo pomoči“, to trditev zavrnilo kot neutemeljeno.
- 42 Čeprav je Splošno sodišče v točki 168 izpodbijane sodbe menilo, da poročstvo, ki se navezuje na status EPIC, na splošno spada pod pojem „sheme pomoči“ v smislu člena 1(d) Uredbe št. 659/1999, pa je namreč v točkah od 169 do 172 te sodbe nasprotno presodilo, da je preoblikovanje IFPEN v EPIC, če ga je mogoče opredeliti za „državno pomoč“, pomoč, dodeljena na podlagi sheme pomoči, ki mora biti priglašena, torej individualna pomoč v smislu člena 1(e) te uredbe.
- 43 Nazadnje, kar zadeva odnose IFPEN z bančnimi in finančnimi ustanovami, je Splošno sodišče v točki 187 izpodbijane sodbe poudarilo, da se Komisija načeloma lahko sklicuje na domnevo, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217). Vendar pa je Splošno sodišče v točkah 188 in 189 izpodbijane sodbe presodilo, da je Komisija to domnevo sama ovrgla, ker je v spornem sklepu ugotovila, da IFPEN ni imela nobene dejanske gospodarske prednosti v obliki ugodnejših posojilnih pogojev, ki bi ji jih bančne in finančne ustanove dale na podlagi njenega statusa EPIC. Splošno sodišče je na podlagi tega v točki 190 te sodbe sklepalo, da je preizkus, ki ga je opravila Komisija, pokazal, da IFPEN v zadevnem obdobju v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami ni imela nobene prednosti od svojega preoblikovanja v EPIC.
- 44 Na koncu svojega razlogovanja je Splošno sodišče v točki 197 izpodbijane sodbe ugotovilo, da Komisija v spornem sklepu ni dokazala obstoja prednosti, ki bi jo IFPEN lahko imela od državnega poročstva, ki se navezuje na njen status EPIC, tako v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami kot v odnosih z dobavitelji in strankami.
- 45 Zato je Splošno sodišče razglasilo ničnost člena 1, odstavki od 3 do 5, in členov od 2 do 12 spornega sklepa, s katerimi je Komisija poročstvo, ki ga ima IFPEN zaradi statusa EPIC, opredelila za „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU in določila posledice te opredelitve.

Predlogi strank

- 46 Komisija Sodišču predlaga, naj:
- izpodbijano sodbo razveljavi;
 - zadevo vrne Splošnemu sodišču v novo odločanje;
 - odločitev o stroških postopka pridrži.
- 47 Francoska republika Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 48 IFPEN Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne;
 - Komisiji naloži plačilo vseh stroškov, vključno s stroški postopka pred Splošnim sodiščem.

Pritožba

- 49 Komisija v utemeljitev svoje pritožbe navaja tri razloge.

Prvi pritožbeni razlog

- 50 Komisija s prvim pritožbenim razlogom, ki je razdeljen na tri dele, Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo, ko ji je prepovedalo, da svoj preizkus omeji na splošne značilnosti zadevne sheme pomoči, in da je napačno ugotovilo, da poroštvo, ki ga je IFPEN deležna v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami ni državna pomoč, tako da se je oprlo na neobstoje dejanske prednosti za to osebo javnega prava v preteklosti (prvi in drugi del). Komisija Splošnemu sodišču očita še, da je prekoračilo meje svojega sodnega nadzora, tako da je sprejelo očitek, ki ga ni navajala IFPEN in ki ga Francoska republika ni dovolj pojasnila (tretji del).

Prvi del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 51 V okviru prvega dela prvega pritožbenega razloga, ki se nanaša na točki 162 in 164 ter točke od 168 do 173 izpodbijane sodbe, Komisija trdi, da je Splošno sodišče napačno presodilo, da poroštvo, ki ga je deležna IFPEN, ni zajeto s pojmom „shema pomoči“ iz člena 1, točka (d), Uredbe št. 659/1999 in da se zato ni mogla opreti na splošne značilnosti tega porošstva za dokaz, da to pomeni državno pomoč.
- 52 V zvezi s tem Komisija poudarja, da pojem „shema pomoči“ zajema ukrepe, za katere je značilno dejstvo, da nekateri elementi niso opredeljeni in ostanejo nedoločeni ob njihovem sprejetju, v nekaterih primerih pa celo pri njihovi uporabi. Tako se lahko Komisija, ko preučuje obseg takih ukrepov zaradi ugotovitve, ali so pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, omeji na preučitev njihovih splošnih značilnosti.
- 53 V obravnavanem primeru Komisija meni, da je treba državno poroštvo, ki ga je deležna IFPEN in ki ni povezano s specifičnim projektom ter ji je dodeljeno za nedoločeno obdobje in znesek, opredeliti za „shemo pomoči“. Po mnenju Komisije gre za „shemo shem pomoči“, ker dodelitev porošstva IFPEN sama spada v okvir širše sheme pomoči, in sicer implicitnega in neomejenega porošstva države, ki ga zakon dodeljuje statusu EPIC.
- 54 Zato Komisija izpodbija navedbe Splošnega sodišča v točkah od 168 do 170 izpodbijane sodbe, da je treba poroštvo, ki se navezuje na status EPIC, opredeliti za „shemo pomoči“, medtem ko je priznanje statusa EPIC z dodelitvijo porošstva, ki iz tega izhaja, individualna pomoč, ki mora biti priglašena Komisiji.
- 55 V zvezi s tem Komisija po eni strani poudarja, da v nasprotju z ugotovitvijo v točki 171 izpodbijane sodbe, zahteva po priglasitvi pomoči nikakor ne dokazuje, da poroštvo, ki ga je deležna IFPEN, ni shema pomoči. Tako sheme pomoči kot individualne pomoči morajo biti namreč priglašene Komisiji.
- 56 Po drugi strani Komisija poudarja dejstvo, da bi ji razlaga Splošnega sodišča odvzela možnost sprejetja ustreznih ukrepov, da bi od francoskih organov zahtevala, da ukinejo poroštvo za določeno EPIC. V skladu s členom 108(1) PDEU lahko namreč Komisija predlaga ustrezne ukrepe samo za sheme pomoči, ne pa tudi za individualne pomoči.
- 57 IFPEN odgovarja, da prvi del prvega pritožbenega razloga iz dveh razlogov očitno ni dopusten.

- 58 V zvezi s tem IFPEN ugotavlja, prvič, da razlogovanje, ki ga je podala Komisija, temelji na novi razlagi pojma „shema pomoči“, v skladu s katero je poroštvo, ki ga je deležna IFPEN, „shema shem pomoči“. Prvi del naj bi tako temeljil na novi argumentaciji, ki naj v fazi pritožbe ne bi bila dopustna na podlagi člena 170(1) Poslovnika Sodišča.
- 59 Drugič, IFPEN, tako kot je Splošno sodišče ugotovilo v točki 164 izpodbijane sodbe, poudarja, da v spornem sklepu dodelitev poroštva v korist IFPEN ni opredeljena kot „shema shem pomoči.“ Ta sklep naj bi bil namreč sprejet na podlagi materialnih in procesnih pravil prava Unije, ki izključujejo, da bi Komisija lahko štela, da je preučevani ukrep shema pomoči.
- 60 Vsebinsko pa IFPEN in francoska vlada izpodbijata argumentacijo Komisije.

– *Presoja Sodišča*

- 61 Opozoriti je treba, da „shema pomoči“ v skladu s členom 1(d) Uredbe št. 659/1999 pomeni vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenim v aktu na splošen in abstrakten način, in vsak akt, na podlagi katerega je mogoče enemu ali več podjetjem dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom, za nedoločen čas in/ali v nedoločenem znesku.
- 62 V členu 1(e) te uredbe pa je pojem „individualna pomoč“ opredeljen kot pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči, in pomoč, ki jo je treba uradno prijaviti, dodeljeno na podlagi sheme pomoči.
- 63 Poleg tega, kot je razvidno iz sodne prakse Sodišča na področju državnih pomoči, lahko Komisija v primeru sheme pomoči preuči le splošne značilnosti zadevne sheme in ni dolžna obravnavati vsakega posameznega primera uporabe, da bi preverila, ali ta shema vsebuje elemente pomoči (sodbi z dne 9. junija 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ in drugi/Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P in C-76/09 P, EU:C:2011:368, točka 130, in z dne 15. novembra 2011, Komisija in Španija/Vlada Gibraltarja in Združeno kraljestvo, C-106/09 P in C-107/09 P, EU:C:2011:732, točka 122).
- 64 Ob upoštevanju teh preudarkov je treba preveriti, ali je Splošno sodišče, kot trdi Komisija, napačno uporabilo pravo, ko je v točkah od 169 do 172 izpodbijane sodbe presodilo, da poroštvo, ki ga je deležna IFPEN, ni shema pomoči in da se zato Komisija ni mogla opreti na splošne značilnosti tega ukrepa za dokaz, da je državna pomoč.
- 65 V zvezi s tem je treba na prvem mestu poudariti, da je Splošno sodišče v točki 169 izpodbijane sodbe upravičeno presodilo, da ukrep, obravnavan v spornem sklepu, na splošno ni bilo poroštvo, ki se navezuje na status EPIC, temveč, kot je razvidno zlasti iz točk od 21 do 24 obrazložitve tega sklepa, specifičen ukrep, in sicer preoblikovanje IFPEN v EPIC.
- 66 Ugotoviti je namreč treba, da zadevni ukrep ne vsebuje nobene določbe, na podlagi katere bi bilo mogoče dodeliti pomoči v smislu člena 1(d) Uredbe št. 659/1999. Ta ukrep se namreč omejuje na to, da se določeni pravni osebi, v konkretnem primeru IFPEN, da neomejeno in implicitno državno poroštvo, ki se navezuje na status EPIC, ki povzroči, da se takemu gospodarskemu subjektu dodeli tako poroštvo.
- 67 Zato v nasprotju s tem, kar navaja Komisija, ta ukrep ni zajet s pojmom „shema pomoči“ iz člena 1(d) Uredbe št. 659/1999.
- 68 Na drugem mestu je treba tako kot IFPEN poudariti, da se je Komisija odločila zadeven ukrep analizirati kot individualno *ad hoc* pomoč, zato je moralo Splošno sodišče preizkusiti veljavnost spornega sklepa samo glede na to opredelitev.

- 69 Komisija je zlasti, kot Splošno sodišče opozarja v točki 171 izpodbijane sodbe, v točkah od 256 do 259 obrazložitve spornega sklepa navedla, da preoblikovanje IFPEN v EPIC pomeni novo pomoč v smislu člena 1(c) Uredbe št. 659/1999, za katero velja obveznost priglasitve, in da ker ji sprememba statusa IFPEN ni bila uradno priglašena, temveč samo naznanjena v okviru drugega postopka, francoski organi niso spoštovali te obveznosti, zaradi česar je bilo preoblikovanje IFPEN v EPIC nezakonita pomoč.
- 70 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 78 sklepnih predlogov, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je v točki 172 izpodbijane sodbe presodilo, da ob tem, da je preoblikovanje IFPEN v EPIC mogoče opredeliti za „državno pomoč“, to pomeni pomoč, dodeljeno na podlagi sheme pomoči, ki bi morala biti priglašena, torej individualno pomoč v smislu člena 1(e) Uredbe št. 659/1999.
- 71 Poleg tega argumentacija Komisije, ki se opira na pojem „shema shem pomoči“, ne izpodbije te ugotovitve, saj tega pojma, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 80 sklepnih predlogov, ni v Uredbi št. 659/1999. V zvezi s tem se člen 1 te uredbe, ki našteva različne kategorije pomoči, omejuje na opredelitev shem pomoči in individualnih pomoči, ne da bi predvidel možnost, da bi lahko ukrep, ki spada pod pojem „shema pomoči“ iz člena 1(d) te uredbe, spadal pod širšo shemo pomoči.
- 72 Enako velja za argumentacijo Komisije, da naj bi ji opredelitev preoblikovanja IFPEN v EPIC za „individualno pomoč“, ki jo je ugotovilo Splošno sodišče, odvzela možnost, da sprejme ustrezne ukrepe v smislu člena 108(1) PDEU, da bi od francoskih organov zahtevala ukinitvev poročstva za določeno EPIC.
- 73 V zvezi s tem je dovolj ugotoviti, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 82 sklepnih predlogov, da predarko Splošnega sodišča glede narave individualne pomoči obravnavanega ukrepa iz točk od 169 do 172 izpodbijane sodbe temeljijo na specifičnih okoliščinah, povezanih s preoblikovanjem IFPEN v EPIC, in jih načeloma ni mogoče uporabiti za vse pravne osebe te vrste.
- 74 V teh okoliščinah je treba prvi del prvega pritožbenega razloga vsekakor zavrniti kot neutemeljen, ne da bi bilo treba odločiti o njegovi dopustnosti.

Drugi del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 75 V okviru drugega dela prvega pritožbenega razloga Komisija navaja, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da poročstvo, ki se navezuje na status EPIC, IFPEN ni dajalo prednosti v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami, pri čemer se je oprlo le na neobstoje dejanske prednosti za to pravno osebo v njenih odnosih v zadevnem obdobju.
- 76 V zvezi s tem Komisija najprej poudarja, da je zadevni ukrep shema pomoči, zaradi česar bi Splošno sodišče moralo preveriti, ali bi lahko to poročstvo, ob upoštevanju njegovih splošnih značilnosti, IFPEN v prihodnosti dajalo prednost, in to neodvisno od neobstoja dejanske prednosti, kar zadeva pogoje kreditiranja v zadevnem obdobju. Komisija v zvezi s tem poudarja, da je preučila dejanske učinke poročstva v tem obdobju zgolj zato, da bi preverila, ali je v tem obdobju prišlo do uresničenja konkretne prednosti, ne pa zaradi ugotavljanja, ali je poročstvo državna pomoč, kar je vprašanje, ki je odvisno izključno od presoje potencialnih učinkov tega ukrepa.
- 77 Poleg tega Komisija meni, da bi pristop Splošnega sodišča privedel do tega, da se državam članicam, ki ne priglasijo dodelitev neomejenih poroštev, zagotovi ugodnejša obravnava kot tistim, ki to storijo v skladu s členom 108 PDEU, medtem ko v skladu z ustaljenim načelom na področju državnih pomoči prve države ne bi smele biti v prednosti glede na druge.

- 78 Kadar namreč država članica priglasi svojo namero, da dodeli poroštvo take vrste, Komisija, ker ne more poznati dejanskih učinkov ukrepa, preuči le potencialne učinke. Če pa, nasprotno, država članica tako poroštvo dodeli, ne da bi ga predhodno priglasila, lahko potem dokaže, da ta ukrep ni imel nobenega konkretnega učinka in zato izključi njegovo opredelitev za „državno pomoč“. Zato bi bile države članice spodbujene k temu, da ne priglasijo dodelitve neomejenih poroštev.
- 79 Podredno Komisija trdi, da bi morale Splošno sodišče, tudi če bi se štel, da poroštvo, ki ga je deležna IFPEN, ni shema pomoči, ampak individualna pomoč, svoj preizkus opreti na potencialne učinke porošstva, torej učinke, ki bi jih ta ukrep lahko imel.
- 80 IFPEN in Francoska republika izpodbijata te trditve.

– *Presoja Sodišča*

- 81 Najprej je treba poudariti, kot je bilo presojeno v okviru prvega dela prvega pritožbenega razloga, da zadevni ukrep ni shema pomoči v smislu člena 1(d) Uredbe št. 659/1999.
- 82 Zato je Splošno sodišče v točki 173 izpodbijane sodbe upravičeno ugotovilo, da se v tem primeru ne uporablja sodna praksa glede dokaznega bremena Komisije na področju shem pomoči.
- 83 V teh okoliščinah je treba drugi del prvega pritožbenega razloga, ker temelji na napačni premisi, da je zadevni ukrep shema pomoči, zavrniti kot neutemeljen.
- 84 Kar zadeva argumentacijo, ki jo podredno navaja Komisija, je treba preveriti, kot navaja ta institucija, ali je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da Komisija za dokazovanje obstoja prednosti IFPEN v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami ni mogla omejiti svoje preučitve na potencialne učinke, ki bi jih zadevni ukrep lahko imel, in da bi morala ravno tako preučiti dejanske učinke, ki jih je poroštvo, ki se navezuje na status EPIC, imelo.
- 85 Vendar ta argumentacija temelji na napačni razlagi izpodbijane sodbe.
- 86 V točkah 79 in 182 te sodbe je Splošno sodišče namreč ugotovilo, da je Komisija v spornem sklepu priznala, da v zadevnem obdobju IFPEN v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami ni imela dejanske gospodarske prednosti od porošstva, ki se navezuje na njen status EPIC. Natančneje, Splošno sodišče je poudarilo, da je Komisija v točki 199 obrazložitve tega sklepa ugotovila, da potencialna prednost, ki bi jo IFPEN lahko imela od neomejenega porošstva v obliki ugodnejših tržnih obrestnih mer v zadevnem obdobju, ni bila materializirana.
- 87 Glede na to ugotovitev je Splošno sodišče v točki 188 izpodbijane sodbe presodilo, da je bila izpodbojna domneva v smislu sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), v skladu s katero implicitno in neomejeno državno poroštvo, vključeno v status EPIC, povzroči izboljšanje finančnega položaja zadevnega upravičenega podjetja, v tem primeru ovržena.
- 88 Tako v nasprotju s tem, kar navaja Komisija, Splošno sodišče ni nikakor navedlo, da bi morala preveriti dejanske učinke zadevnega ukrepa v obravnavanem obdobju zato, da bi dokazala obstoj prednosti IFPEN v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami. Splošno sodišče se je namreč omejilo na to, da je poudarilo, da je bila izpodbojna domneva iz sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), ker je Komisija sama ugotovila neobstoj dejanskih učinkov v tem obdobju, ovržena.
- 89 Zato je treba drugi del prvega pritožbenega razloga v celoti zavrniti.

Tretji del prvega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 90 Komisija s tretjim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je odločalo preko očitkov, ki so jih stranke navajale glede obstoja prednosti IFPEN v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami.
- 91 V zvezi s tem Komisija poudarja, da IFPEN v svoji tožbi ni grajala njene analize glede obstoja take prednosti. Francoska republika pa naj bi se zadovoljila z izpodbijanjem obstoja te prednosti zgolj zato, ker je Komisija ni dokazala, ne da bi navajala kakršno koli utemeljitev v podkrepitev te trditve.
- 92 Zato naj bi Splošno sodišče s tem, da je ugodilo očitku, ki ga ena od tožečih strank na prvi stopnji ni navajala, druga tožeča stranka pa ga ni navajala dovolj podrobno, kršilo meje svoje sodne pristojnosti.
- 93 IFPEN in Francoska republika izpodbijata te trditve.

– Presoja Sodišča

- 94 Najprej je treba poudariti, da iz točk 58 in 185 izpodbijane sodbe izhaja, da je Francoska republika v okviru prvega dela svojega tretjega tožbenega pred Splošnim sodiščem izpodbijala ugotovitve Komisije iz spornega sklepa, ki se nanašajo na obstoj prednosti IFPEN v njenih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami.
- 95 Poleg tega je IFPEN v svoji tožbi in repliki pred Splošnim sodiščem, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 92 sklepnih predlogov, večkrat izpodbijala analizo Komisije glede obstoja take prednosti.
- 96 V takih okoliščinah je treba tretji del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.
- 97 Ker ni bilo ugodeno nobenemu delu prvega pritožbenega razloga, ga je treba zavrniti.

Drugi pritožbeni razlog

Trditve strank

- 98 Komisija z drugim pritožbenim razlogom, ki je v bistvu usmerjen proti točkam od 134 do 137 in od 188 do 193 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo glede opredelitve obsega domneve obstoja prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), in da je napačno presodilo, da je bila ta domneva v tem primeru ovržena glede odnosov IFPEN z bančnimi in finančnimi ustanovami.
- 99 V okviru tega pritožbenega razloga Komisija najprej opozarja, da na podlagi te sodbe ni dolžna dokazati dejanskih učinkov poroštva, da bi se izkazal obstoj prednosti subjekta, ki ima status EPIC. V zvezi s tem se namreč lahko opre na izpodbojno domnevo, ki izhaja iz samega poroštva.
- 100 Dalje, Komisija poudarja, da je Splošno sodišče v točkah od 188 do 192 izpodbijane sodbe napačno menilo, da je bila domneva prednosti ovržena zaradi neobstoja dejanskega učinka na odnose med IFPEN in bančnimi in finančnimi ustanovami v zadevnem obdobju, ker ta okoliščina ni zadoščala za

ovrženje te domneve. Za dokaz, da je bila ta domneva ovržena, naj bi bilo treba dokazati, da zadevno poročstvo zaradi posebnosti IFPEN tej pravni osebi ni moglo dati prednosti v njenih odnosih z omenjenimi ustanovami.

- 101 Nazadnje, Komisija ugotavlja, da je Splošno sodišče s tem, da je tako zožilo obseg domneve prednosti, kršilo člen 107(1) PDEU in pravila o dokazovanju obstoja prednosti v smislu te določbe.
- 102 IFPEN in Francoska republika izpodbijata te trditve.
- 103 IFPEN trdi, da je Splošno sodišče pravilno razsodilo, da se Komisija v konkretnem primeru ni mogla sklicevati na domnevo iz sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 104 IFPEN poudarja, da je ta domneva izjema od načela, da mora Komisija dokazati, da ukrep izpolnjuje pogoje za opredelitev za „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU. Tako domnevo naj bi bilo tako treba razlagati ozko in zato uporabiti samo takrat, kadar je obstoj dejanske prednosti verjeten.
- 105 IFPEN dodaja, da Komisija v spornem sklepu ni pojasnila razlogov, iz katerih je verjetno domnevati obstoj prednosti za IFPEN. Zato naj ta sklep ne bi izpolnjeval zahtev glede obrazložitvi, ki izhajajo iz člena 296 PDEU.
- 106 Glede ovrženja domneve IFPEN meni, da je Splošno sodišče v točkah od 189 do 192 izpodbijane sodbe upravičeno poudarilo, da v zadevnem obdobju ta pravna oseba v odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami ni imela nobene koristi od poročstva, ki se navezuje na njen status EPIC. Poleg tega naj Komisija ne bi podala nobenega elementa, ki bi lahko izkazoval možno spremembo položaja po letu 2010, ki bi IFPEN privedel do tega, da si izposodi zneske pod drugačnimi pogoji, kot so tržni.
- 107 Francoska republika meni, da je treba drugi pritožbeni razlog Komisije zavrni kot neutemeljen. V zvezi s tem se v bistvu sklicuje na trditve, ki jih je podala v okviru svojega odgovora na drugi del prvega pritožbenega razloga.

Presoja Sodišča

- 108 Navesti je treba, da v morajo biti v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča za to, da se ukrep opredeli za „državno pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU, izpolnjeni vsi pogoji, navedeni v nadaljevanju. Prvič, ukrep mora biti državni ukrep oziroma iz državnih sredstev. Drugič, ta ukrep mora biti tak, da lahko prizadene trgovino med državami članicami. Tretjič, z njim mora biti prejemniku podeljena selektivna prednost. Četrto, ukrep mora izkrivljati ali bi lahko izkrivljal konkurenco (sodbi z dne 21. decembra 2016, Komisija/World Duty Free Group in drugi, C-20/15 P in C-21/15 P, EU:C:2016:981, točka 53 in navedena sodna praksa, in z dne 18. maja 2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, točka 13).
- 109 Kar konkretno zadeva tretjega od teh pogojev, je treba poudariti, da se v skladu z ravno tako ustaljeno sodno prakso Sodišča za državne pomoči štejejo ukrepi v kateri koli obliki, ki lahko neposredno ali posredno dajejo prednost podjetjem ali ki jih je treba razumeti kot gospodarsko prednost, ki je upravičeno podjetje v običajnih tržnih pogojih ne bi dobilo (sodbi z dne 2. septembra 2010, Komisija/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, točka 40 in navedena sodna praksa, in z dne 27. junija 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 110 Poudariti je treba, kot je Splošno sodišče poudarilo v točki 71 izpodbijane sodbe, da mora Komisija dokazati obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. Natančneje, iz sodne prakse Sodišča v zvezi z načeli na področju dokazovanja za sektor državnih pomoči izhaja, da je Komisija dolžna skrbno in nepristransko voditi postopek preučitve zadevnih ukrepov, tako da ima pri sprejetju končne

odločbe o ugotovitvi obstoja pomoči in po potrebi njene nezdržljivosti ali nezakonitosti na voljo najzanesljivejše in najpopolnejše podatke (sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 63).

- 111 Vendar iz sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217, točki 98 in 99), izhaja, da se lahko Komisija v okviru te preučitve opre na izpodbojno domnevo, da je posledica dodelitve implicitnega in neomejenega državnega poročstva v korist podjetja, za katero se ne uporabljata običajna postopka prisilne poravnave in stečaja, izboljšanje njegovega finančnega položaja z zmanjšanjem stroškov, ki običajno bremenijo njegov proračun. Zato v okviru postopka v zvezi z veljavnimi pomočmi za dokaz prednosti, zagotovljene podjetju prejemniku s takim poročstvom, zadostuje, da Komisija dokaže sam obstoj tega poročstva, ne da bi morala dokazati dejanske učinke, ki jih to povzroča od trenutka njene odobritve.
- 112 Glede na te preudarke je treba preveriti, ali je Splošno sodišče, kot navaja Komisija, napačno uporabilo pravo, ko je opredelilo obseg izpodbojne domneve obstoja prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), in potem presodilo, da je bila v konkretnem primeru ta ovržena.
- 113 V zvezi s tem je treba poudariti, da je v točkah od 134 do 137 izpodbijane sodbe Splošno sodišče na prvem mestu poudarilo, da je možnost uporabiti domnevo kot način dokazovanja odvisna od verjetnosti hipotez, na katerih ta domneva temelji. Natančneje, domneva, določena v sodbi z dne 3. aprila 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), temelji na dvojni premisi, katere verjetnost priznava Sodišče in v skladu s katero, prvič, obstoj poročstva javnih organov države članice ugodno vpliva na to, kako upniki ocenjujejo tveganje neplačila pri prejemniku tega poročstva, in drugič, ta ugoden vpliv se kaže v znižanju stroškov kredita.
- 114 Na drugem mestu je Splošno sodišče glede odnosov IFPEN z bančnimi in finančnimi ustanovami v točkah od 188 do 190 izpodbijane sodbe presodilo, da je bila taka domneva, ki jo je določilo Sodišče, v konkretnem primeru ovržena, saj je preizkus Komisije pokazal, da v zadevnem obdobju IFPEN ni imela dejanske gospodarske prednosti od poročstva, ki se navezuje na njen status EPIC.
- 115 Ugotoviti pa je treba, da je pri razlogovanju Splošnega sodišča iz točk od 134 do 137 in od 188 do 190 njegove sodbe podana napačna uporaba prava.
- 116 Namreč, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 123 sklepnih predlogov, lahko zgolj okoliščina, da ima IFPEN državno poročstvo, Komisiji omogoča, da se sklicuje na domnevo prednosti, kot jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), saj ta domneva temelji na ideji, da je zaradi poročstva, ki se navezuje na njen status, EPIC deležna ali bi lahko bila deležna ugodnejših pogojev financiranja, kot so tisti, ki se običajno ponujajo na finančnih trgih. Za opiranje na to domnevo Komisija torej ni bila dolžna dokazati dejanskih učinkov, ki jih povzroči zadevno poročstvo (glej v tem smislu sodbo z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, točka 99).
- 117 Čeprav je res, da je taka domneva le izpodbojna domneva, ki se torej lahko ovrže, pa se ta domneva lahko ovrže, le če se ob upoštevanju ekonomskega in pravnega okvira, v katerega se umešča poročstvo, ki se navezuje na status zadevne EPIC, dokaže, da ta v preteklosti in po vsej verjetnosti v prihodnosti ne bo dobila nobene dejanske gospodarske prednosti iz tega poročstva.
- 118 V takih okoliščinah v nasprotju z navedbami Splošnega sodišča iz točk od 134 do 137 in od 188 do 190 izpodbijane sodbe, zgolj okoliščina, da prejemnik takega poročstva v preteklosti ni bil deležen nobene dejanske gospodarske prednosti zaradi njegovega statusa EPIC, sama ne zadostuje za ovrženje domneve obstoja prednosti.

- 119 Zato je napačna presoja Splošnega sodišča podana v točkah od 134 do 137 izpodbijane sodbe, da možnost sklicevanja na domnevo, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), temelji na obstoju dejanskih učinkov za prejemnika poročstva, in potem v točkah od 188 do 190 te sodbe, da je bila ta domneva, kar zadeva odnose IFPEN z bančnimi in finančnimi ustanovami, ovržena.
- 120 Glede na prej navedene preudarke je treba drugemu pritožbenemu razlogu ugoditi.

Tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

- 121 S tretjim pritožbenim razlogom, ki se nanaša na točke od 134 do 161 izpodbijane sodbe, Komisija Splošnemu sodišču očita, da je napačno presodilo, da se ne more sklicevati na izpodbojno domnevo obstoja prednosti za IFPEN v okviru njenih odnosov s svojimi dobavitelji in strankami.
- 122 Po mnenju Komisije ta ugotovitev Splošnega sodišča v bistvu po eni strani temelji na napačni razlagi sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), in obvestila o poročstvih ter po drugi na domnevnem neobstoju verjetnega vpliva poročstva na odnose IFPEN z njenimi dobavitelji in strankami.
- 123 Na prvem mestu, kar zadeva razlago sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), Komisija trdi, da iz te sodbe nikakor ne izhaja, da se domneva obstoja prednosti ne bi mogla uporabiti za odnose EPIC z njenimi dobavitelji in strankami. V zvezi s tem poudarja, da prednost, ki jo je Sodišče opredelilo v tej sodbi, temelji na dveh elementih, in sicer izboljšanju kreditnih pogojev in tem, da EPIC ne plača primerne premije, ki ustreza prevzemu tveganja, ki ga nosi država. Ti preudarki pa naj bi se uporabljali tudi za odnose EPIC, kot je IFPEN, z njenimi komercialnimi upniki.
- 124 Poleg tega naj dejstvo, da se sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), in obvestilo o poročstvih, v okviru preučitve domneve obstoja prednosti sklicujeta le na kredite, ki jih dajo bančne ali finančne ustanove, ne bi izključevalo, da se ta domneva lahko uporabi tudi v okviru odnosov EPIC z njenimi komercialnimi upniki, saj naj bi se Sodišče v tej sodbi zgolj primeroma sklicevalo na te kredite.
- 125 Na drugem mestu, kar zadeva domnevno odsotnost verjetnega vpliva poročstva na odnose EPIC, kot je IFPEN, z njenimi dobavitelji in strankami, Komisija najprej poudarja, da ni mogoče razumno trditi, da so komercialni upniki na splošno ravnodušni, kar zadeva plačilo njihovih terjatev. Nasprotno, pri vsaki kreditni transakciji, naj gre za finančni kredit ali komercialni kredit, je tveganje neplačila element, ki vpliva na razmerje med sopogodbениkoma. Zato je v obravnavanem primeru zagotovilo komercialnemu upniku IFPEN, da bo njegovo terjatev v primeru neplačila IFPEN plačala država, za tega upnika načeloma pomembno in ni zanemarljivo.
- 126 Dalje, Komisija ugotavlja, da je Splošno sodišče v točki 139 izpodbijane sodbe menilo, da verjetnost hipoteze pozitivnega učinka obstoja državnega poročstva na odnose IFPEN z njenimi dobavitelji, ki se odraža z znižanjem cen tega dobavitelja, sama po sebi ni očitna. Vendar pa Komisija meni, da lahko znižanje cen sicer izhaja iz več dejavnikov, in ne le iz obstoja poročstva, ki se navezuje na status EPIC, vendar ni mogoče izključiti uporabe domneve obstoja prednosti iz sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), kar zadeva odnose EPIC z njenimi dobavitelji.

- 127 IFPEN odgovarja, da želi Komisija s svojim tretjim pritožbenim razlogom v resnici izpodbijati presojo dejstev in dokazov, ki jo je opravilo Splošno sodišče v točkah od 90 do 131 izpodbijane sodbe. Ta pritožbeni razlog je treba zato zavreči kot nedopusten.
- 128 Glede utemeljenosti IFPEN in Francoska republika izpodbijata argumentacijo Komisije.
- 129 IFPEN ugotavlja, da je Splošno sodišče, ker je dodelitev poročstva, ki se navezuje na status EPIC, individualna pomoč in se domneva iz sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), v obravnavanem primeru ne uporablja, v točki 129 izpodbijane sodbe pravilno ugotovilo, da bi Komisija morala preučiti dejanske učinke poročstva, zato da bi dokazala obstoj prednosti IFPEN.
- 130 Poleg tega IFPEN trdi, da Komisija, v nasprotju s tem, kar navaja v pritožbi, v spornem sklepu ni opredelila prednosti za njene upnike, zlasti za njene dobavitelje in stranke.
- 131 V zvezi s tem poudarja, da je Komisija v spornem sklepu in v pritožbi napačno ugotovila, kar zadeva odnose IFPEN z njenimi dobavitelji, da tem ni treba plačati faktorinške provizije za prenos njihovih terjatev do IFPEN, ker zanje velja implicitno državno poročstvo, in, kar zadeva odnose IFPEN z njenimi strankami, da je zaradi poročstva, ki se navezuje na njen status EPIC, IFPEN svojim strankam lahko ponudila garancijo za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti ali kar najboljšo izvedbo. Tako naj bi Splošno sodišče v točkah od 99 do 108 in v točkah od 111 do 120 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da je hipoteza Komisije glede domnevne prednosti IFPEN v njenih odnosih s strankami in dobavitelji teoretična in ni verjetna.
- 132 Francoska republika meni, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava glede opredelitve področja uporabe domneve obstoja prednosti, ki izhaja iz implicitnega in neomejenega državnega poročstva. Ta država članica namreč meni, da je imelo Splošno sodišče prav, ko tega poročstva ni razširilo na odnose EPIC z njenimi dobavitelji in strankami.
- 133 V zvezi s tem Francoska republika poudarja, da domneva, določena v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), ne temelji na hipotezi, ki zadeva odnose EPIC z njenimi dobavitelji ali strankami, tako da se Komisija v takih okoliščinah nanjo ni mogla sklicevati.
- 134 Vsekakor je možnost uporabe take domneve kot načina dokazovanja, kot je Splošno sodišče poudarilo v točki 136 izpodbijane sodbe, odvisna od verjetnosti hipotez, na katerih ta temelji.
- 135 V zvezi s tem naj bi se sporni sklep na eni strani opiral na hipotezo, da EPIC, ki je deležna državnega poročstva, dobi znižanje cen njenih dobaviteljev. Vendar naj bi Splošno sodišče upravičeno poudarilo, da znižanje cen v odnosih med dobavitelji in zadevno EPIC temelji na več dejavnikih, zlasti obsegu danih naročil, plačilnih rokih, ki jih določi dobavitelj, in času trajanja pogodbenih odnosov. Znižanje cen naj torej ne bi bilo posledica obstoja poročstva javnih organov v korist EPIC.
- 136 Na drugi strani ta država članica glede odnosov IFPEN z njenimi strankami navaja, da je Splošno sodišče v točki 141 izpodbijane sodbe pravilno menilo, da Komisija v spornem sklepu ni opredelila prednosti, ki bi za IFPEN izhajala iz obstoja državnega poročstva, in da je zato domneva, na katero se je v tem obziru nameravala sklicevati, brezpredmetna. Po mnenju Francoske republike Komisija namreč ni dokazala, zakaj naj bi bila posledica implicitnega in neomejenega državnega poročstva, vključenega v status EPIC, izboljšanje njenega položaja v odnosih s strankami.

Presoja Sodišča

- 137 Uvodoma je treba poudariti, da v nasprotju s tem, kar trdi IFPEN, Komisija s tretjim pritožbenim razlogom ne poizkuša izpodbijati presoje dejstev in dokazov, ki jo je Splošno sodišče opravilo v izpodbijani sodbi.
- 138 Komisija namreč s tem pritožbenim razlogom zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je v točkah od 134 do 160 izpodbijane sodbe presodilo, da se ne more sklicevati na domnevo obstoja prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), za dokaz obstoja prednosti, ki izhaja iz državnega poroštva, v korist IFPEN v njenih odnosih z dobavitelji in strankami.
- 139 V zvezi s tem je sicer res, da je Sodišče v tej sodbi izrecno priznalo obstoj izpodbojne domneve prednosti, ki je povezana s poroštvom, ki se navezuje na status EPIC, samo glede odnosov, ki bi jih ta lahko imela z bančnimi in finančnimi ustanovami. Vendar, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 168 sklepnih predlogov, iz te sodbe ne izhaja, da se ta domneva načeloma ne bi smela uporabiti za druge odnose EPIC, zlasti tiste z njenimi dobavitelji in strankami.
- 140 Najprej, v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče navedlo v točki 147 izpodbijane sodbe, iz dejstva, da je v sklepu „La Poste“, ki je bil izpodbijan v okviru zadeve, v kateri je bila izrečena sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), Komisija dokazovala obstoj prednosti v korist EPIC tako, da je preučila samo odnose EPIC z bančnimi in finančnimi ustanovami, ne da bi preučila njene odnose z dobavitelji in strankami, ni mogoče izpeljati nobenega koristnega preudarka. Take okoliščine namreč Sodišče ni nikakor poudarilo v točkah od 94 do 99 te sodbe, v katerih je bila določena izpodbojna domneva prednosti, povezane s poroštvom, ki se navezuje na status EPIC.
- 141 Dalje, kar zadeva posledice, ki jih je Splošno sodišče v točki 152 izpodbijane sodbe izpeljalo iz sklicevanja Sodišča v točki 96 sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), na sodbo z dne 8. decembra 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), je treba poudariti, da je v drugi od teh sodb Sodišče v bistvu presodilo, da so bila nacionalna sodišča pristojna, da na podlagi člena 108(3) PDEU razveljavijo državno poroštvo v položaju, v katerem je bila nezakonita pomoč izvršena s tem poroštvom, ki so ga javni organi dodelili zaradi pokritja posojila, ki ga je finančna družba dodelila podjetju, ki takega financiranja ne bi moglo pridobiti pod običajnimi tržnimi pogoji.
- 142 V zadevi, v kateri je bila izrečena sodba z dne 8. decembra 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), opredelitev poroštva, ki ga je dal javni organ, kot „državne pomoči“ v korist posojilojemalca ni bila obravnavana pred Sodiščem, saj ni bilo sporno, da je bil ob izdaji tega poroštva posojilojemalec že v težavah, tako da ob neobstoju takega poroštva ne bi mogel pridobiti financiranja na kapitalskem trgu.
- 143 Tako v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče presodilo v točki 152 izpodbijane sodbe, sklicevanje na to sodbo ne daje nobenega koristnega napotka glede obsega izpodbojne domneve prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 144 Splošno sodišče ravno tako v točki 156 izpodbijane sodbe ni moglo izpeljati nobene posledice za obseg te domneve iz sklicevanja Sodišča v točki 97 sodbe z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), na točke 1.2, 2.1 in 2.2 obvestila o poroštvih.
- 145 Res je, da se te točke obvestila o poroštvih nanašajo le na prednost, ki je lahko prejemnik državnega poroštva deležen v obliki ugodnejših pogojev kreditiranja, kot je nižja obrestna mera ali manj stroge zahteve glede zavarovanja. Vendar pa so sklicevanje Sodišča na te točke Obvestila o poroštvih

upravičevale okoliščine zadeve, v kateri je bila izrečena sodba z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), v kateri je bilo vprašanje le prednost, ki bi jo zadevna EPIC lahko imela od poročstva, ki je izhajalo iz njenega statusa, v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami.

146 Nazadnje, poudariti je treba, da je argument, ki ga je Splošno sodišče v točki 159 izpodbijane sodbe nameravalo izpeljati iz ugotovitev Sodišča v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), zlasti v točki 104 te sodbe, vsaj nejasen. Ni namreč mogoče razumeti, v čem te ugotovitve potrjujejo, kot je to sicer navedlo Splošno sodišče, da se zatrjevani način dokazovanja, ki ga je Sodišče sprejelo za dokazovanje, ali je implicitno in neomejeno državno poročstvo, vključeno v status EPIC, gospodarska prednost, uporablja le za primer posojilojemalca, ki je bil zaradi tega poročstva deležen nižje obrestne mere ali je lahko dal manjše zavarovanje.

147 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je v točki 160 izpodbijane sodbe presodilo, da je domneva obstoja prednosti, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), omejena na odnose, ki zajemajo transakcijo financiranja, posojilo, ali širše kredit upnika EPIC, zlasti odnose med to EPIC in bančnimi in finančnimi ustanovami.

148 Zato je treba tretjemu pritožbenemu razlogu ugoditi.

149 Ob tem je treba pojasniti, da te sodbe ravno tako ni mogoče razlagati tako, da se ta domneva lahko samodejno razširi na odnose EPIC z njenimi dobavitelji in strankami, ne da bi bilo treba predhodno preučiti, ali je ob upoštevanju ravnanj teh akterjev prednost, ki jo EPIC lahko ima od tega, podobna prednosti, ki jo ima v svojih odnosih z bančnimi in finančnimi ustanovami.

150 Kot je bilo ugotovljeno v točki 116 te sodbe, namreč domneva, določena v sodbi z dne 3. aprila 2014, Francija/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217), temelji na hipotezi, da je zadevna EPIC zaradi poročstva, vključenega v njen status, deležna ali bi bila lahko deležna ugodnejših pogojev financiranja, kot so tisti, ki se običajno ponujajo na finančnih trgih. Tako je uporaba te domneve za odnose EPIC z dobavitelji in strankami upravičena, le če so taki ugodnejši pogoji prisotni tudi v odnosih z dobavitelji in strankami na zadevnih trgih.

151 Zato mora Komisija, kadar namerava uporabiti to domnevo, preučiti ekonomski in pravni okvir, v katerega se umešča trg, na katerega vplivajo zadevni odnosi. Natančneje, Komisija je dolžna preveriti, ali ravnanja udeležencev na zadevnem trgu utemeljujejo domnevo prednosti, ki je podobna tisti, ki je podana v odnosih EPIC z bančnimi in finančnimi ustanovami.

152 Iz vsega prej navedenega izhaja, da je treba izpodbijano sodbo razveljaviti v delu, v katerem je Splošno sodišče z njo člen 1, odstavki od 3 do 5, in člene od 2 do 12 spornega sklepa razglasilo za nične.

Vrnitev zadeve Splošnemu sodišču

153 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča, lahko to v primeru razveljavitve odločitve Splošnega sodišča, če stanje postopka to dovoljuje, samo dokončno odloči o zadevi ali pa zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.

154 Ker stanje postopka glede trditev, na katere se opirata drugi in tretji pritožbeni razlog, ne dovoljuje odločitve o sporu, mora Sodišče zadevo vrniti Splošnemu sodišču, da se bo lahko razpravljalo o teh razlogih.

Stroški

155 Ker se zadeva vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, se odločitev o stroških tega pritožbenega postopka pridrži.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 26. maja 2016, France in IFP Énergies nouvelles/Komisija (T-479/11 in T-157/12, EU:T:2016:320), se razveljavi v delu, v katerem je Splošno sodišče z njo za nične razglasilo člen 1, odstavki od 3 do 5, in člene od 2 do 12 Sklepa Komisije 2012/26/EU z dne 29. junija 2011 o državni pomoči C 35/08 (ex NN 11/2008), ki jo je Francija odobrila osebi javnega prava, Institut Français du Pétrole.**
- 2. Zadeva se vrne Splošnemu sodišču Evropske unije v ponovno razsojanje.**
- 3. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi